

Turinys

ĮVADAS	7
1. TEORINĖS ASIMILIACIJOS SAMPRATOS SOCIOLOGIJOJE	12
1.1. Sociologiniai asimiliacijos aiškinimai: kritinė apžvalga	13
Gordonas: asimiliacijos procesų išskyrimas	13
Prielaidos apie asimiliacijos priežastis	15
Teorinės asimiliacijos analizės pavyzdžiai sovietinės ir posovietinės visuomenės studijose	17
Asimiliacija Lietuvos etnologų ir sociologų tyrimuose	20
1.2. Asimiliacijos sąvokos taikymas: naujos tendencijos	23
Normatyvinė sąvokos rehabilitacija	24
Naujos tendencijos taikant asimiliacijos sąvoką sociologinėje analizėje	26
1.3. Analizės lygmenys ir tyrimų sritys	28
2. STRUKTŪRINIAI ASIMILIACIJOS VEIKSNIAI	37
2.1. Lietuvos etninių grupių demografiniai bruožai pagal 2001 m. surašymą	37
2.2. Kalbinė asimiliacija: gimtosios kalbos paplitimas etninėse grupėse	42
2.3. Švietimo infrastruktūra	45
Moksleivių pasiskirstymas švietimo sistemos sektoriuose pagal kalbą	48
Moksleivių pasiekimai	52
3. ASIMILIACIJOS PRIELAIDOS	57
3.1. Empirinio tyrimo modelis ir atranka	57
Empirinio tyrimo planas ir atrankos schema	60
Imties dydis, apklausos geografinė apimtis ir reprezentatyvumas	62
3.2. Pirmokų tėvų etninė sudėtis	64
Kitataučiai lietuviškose mokyklose: pagrindinės identifikavimosi ypatybės	66
3.3. Socialiniai ir demografiniai skirtumai tarp švietimo sektorių ir socialinio mobilumo perspektyvos	67
Socialinio mobilumo perspektyvų vertinimas	72

3.4. Švietimo ir kalbos vartojimo prioritetai	74
Išsilavinimo kokybės vertinimas	76
Kalbos statusas ir žiniasklaida	78
3.5. Diskriminacijos patirtis	80
3.6. Lietuvio tapatybės vertinimai	82
Pastabos apie pilietinę integracijos ir tapatybės dimensiją	86
3.7. Apibendrinimas: reikšmingiausios asimiliacijos prielaidos	89
4. KLIŪTYS ASIMILIACIJAI SOCIALINĖJE SĄVEIKOJE	94
4.1. Asimiliacijos patirtys socialinėje sąveikoje	94
Socialinis mobilumas ir mokyklos pasirinkimo argumentacija	94
Tarp „lietuvio“ ir „nelietuvio“	99
4.2. Kliūtys mažumų asimiliacijai: daugumos nuostatos ir etnis uždarumas	105
4.3. Institucinių barjerų kūrimas: 2002 m. Pilietybės įstatymo pavyzdys	109
IŠVADOS. Asimiliacijos veiksniai ir perspektyvos Lietuvoje	114
SUMMARY. Assimilation in contemporary Lithuanian society:	
choosing the language of education	118
Introduction	118
1. Theoretical concepts of assimilation in sociology	120
2. Structural factors of assimilation	122
3. Preconditions of assimilation	123
4. Obstacles for assimilation in social interaction	125
Conclusions	126
ABOUT THE AUTHOR	129
PRIEDAI	130
1 priedas. Tyrimo „Mokyklos pasirinkimas“ anketa	130
2 priedas. Apklausa „Mokyklos pasirinkimas“: Atrankos schema (etapai)	144
3 priedas. Įtrauktų į apklausą mokyklų sąrašas	145
4 priedas. Apklaustų ekspertų sąrašas	146
5 priedas. Kokybinių interviu respondentų sąrašas	146
6 priedas. Interviu klausimai mokinių tėvams tyrime „Mokyklos pasirinkimas“, 2005 m.	147
7 priedas. Statistikos duomenys	148
8 priedas. Tyrimo „Mokyklos pasirinkimas“ duomenys	158
9 priedas. Sociologinių apklausų duomenys	197
LITERATŪRA	200
NAUDOTI DUOMENŲ ŠALTINIAI	205